

सूर्योदय नगरपालिकाको मदिरा नियन्त्रण, नियमन गर्न बनेको निर्देशिका,
२०७५

सूर्योदय नगरपालिकाको कार्यालय
फिक्कल, इलाम

सूर्योदय नगरपालिकाको मदिराको नियन्त्रण, नियमन गर्न बनेको निर्देशिका
२०७५
विषयसूचि

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ	३
२. परिभाषा.....	३
३. मदिरा उत्पादन तथा बिक्री वितरणमा नियन्त्रण	४
४. नगरक्षेत्रमा मदिरा व्यवशाय गर्न सूचिकृत गरिनु पर्ने:.....	४
५. मदिरा बिक्री वितरण गर्न नियन्त्रण सम्बन्धी व्यवस्था:.....	५
६. खुल्ला रुपमा मदिरा बिक्री वितरणमा नियन्त्रण.....	५
७. मदिरा निकासी पैठारीमा नियन्त्रण	५
८. मदिरा उपभोग समय सम्बन्धी व्यवस्था	५
१०. मदिरा केता तथा उमेर सम्बन्धि व्यवस्था:	५
११. मदिरा सेवन होहल्ला गर्न तथा शान्ति भंग गर्न नपाइने:.....	५
१२. नियमन तथा नियन्त्रण सम्बन्धी व्यवस्था:	५
१३. नियन्त्रण तथा कारवाहिसम्बन्धी व्यवस्था:	५
१४. मदिरा व्यवसाय नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था:.....	६
१५. दुःख दिने नियतले खानतलासी, कब्जा वा गिरफ्तार गर्नेलाई सजाय	६
१६. बाधा अड्काउ फूकाउ सम्बन्धी व्यवस्था:	६
१७. बचाउ:.....	६

सूर्योदय नगरपालिकाको मदिरा नियन्त्रण, नियमन गर्न बनेको निर्देशिका

२०७५

प्रस्तावना : नेपाल को संविधान २०७२ को धारा २१४ को उपदफा ३ को अधिकार प्रयोग गरीस्थानीय सरकार सन्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ को ब्र को उपदफा १४ अनुसारसमाजमा रहेको विकृती अन्त्य गरी सर्वसाधारण जनताको सदाचार, सामाजिक आचरण, सु स्वास्थ्य, शान्ति सुव्यवस्था, अमनचैन तथा आर्थिक हित कायम राख्नको लागि मदिराको, बिक्री वितरण र निकासी पैठारी समेतमा नियन्त्रण, नियमन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,सूर्योदय नगरपालिका कार्यपालिकाको मिति २०७५।११।२७ को बैठकले निर्णय गरी यो निर्देशिका जारी गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ

(१) यस निर्देशिकाको नाम “ सूर्योदय नगरपालिकामा मदिराको नियन्त्रण,निगमन गर्न बनेको निर्देशिका, २०७५ ” रहेकोछ ।

(२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “नगरपालिका” भन्नाले सूर्योदय नगरपालिका सम्भन्नु पर्छ ।

(ख) “वडा” भन्नाले नगरपालिका अन्तर्गतका वडालाई सम्भन्नु पर्छ ।

(ग) “कार्यालय” भन्नाले सूर्योदय नगरपालिका कार्यालय सम्भन्नु पर्छ यो शब्दले नगरपालिका प्रशासनिक संगठनात्मक स्वरूपको रूपमा स्थापना गरिएको विभाग, शाखा, वडा कार्यालय वा कर संकलन गर्न गठन गरिएको छुट्टै प्रशासनिक एकाई समेतलाई सम्भन्नु पर्छ

(घ) “शाखा” भन्नाले नगरपालिका अन्तर्गतको शाखालाई सम्भन्नुपर्छ ।

(ङ) “निकाय” भन्नाले नेपाल कानून बमोजिम गठित प्रशासनिक तथा राजस्वसँग सम्बन्धित निकायलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

(च) “मदिरा” भन्नाले अन्न, फलफूल वा अन्य कुनै स्टार्चयुक्त वस्तुलाई जीव रासायनिक प्रक्रियाद्वारा कुहाई वा अन्य कुनै तरिकाबाट तयार पारिएको अल्कोहलयुक्त पदार्थ सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले रक्सी, जाँड, छ्याड,विहस्की,रम,जीन,ब्राण्डी,भोड्का, वियर, वाइन,सेरी, सेम्पेन, साइडर, पेरी, मिड, माल्टन,

औद्योगिक अल्कोहल, रेक्टिफाइड स्प्रिट, माल्ट स्प्रिट, साइलेण्ट स्प्रिट, डिनेचर्ड स्प्रिट र हेड्स स्प्रिट समेतलाई जनाउँछ ।

- (च) “उत्पादन” भन्नाले मदिरा तयार गर्नका लागि आवश्यक पदार्थ कुहाउने, तताउने, पकाउने वा त्यस्तो पदार्थमा बास्ना वा स्वाद आउने गरी कुनै कुराको सम्मिश्रण गर्ने वा मदिरा तयार गर्नको लागि अपनाइने सबै वा कुनै विधि वा कार्य सम्भन्नु पर्छ ।
- (छ) “अनुमतिपत्र” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायबाट मदिरा उत्पादन, बिक्री वितरण निकासी वा पैठारी गर्न प्रचलित कानून बमोजिम दिइएको अनुमतिपत्र सम्भन्नु पर्छ ।
- (ज) “खुल्ला रूपमा मदिरा बिक्री वितरण” भन्नाले प्रचलित कानून विपरित सम्बन्धित निकायबाट इजाजत लिई वा नलिई कुनै बाटो, पर्यटकीय मार्ग, हाट बजार, मेलामा बेचबिखनको लागि फिजाई राखिएको मदिरालाई सम्भन्नु पर्छ ।
- (झ) “पर्यटन केन्द्रित” व्यवसाय भन्नाले यस निर्देशिकामा होटल, होमस्टे, गेष्ट हाउस, पाहुना घर समेतलाई सम्भन्नु पर्छ ।

३. मदिरा उत्पादन तथा बिक्री वितरणमा नियन्त्रण

कुनै व्यक्तिले सम्बन्धित निकायको इजाजत विना मदिरा उत्पादन र उत्पादन इजाजत पाइएकाले पनि निर्देशिकाले तोकिए स्थान र समयविपरित मदिराको बिक्री वितरण सम्बन्धी व्यवसाय गर्न पाउने छैन ।

४. नगरक्षेत्रमा मदिरा व्यवसाय गर्न सूचीकृत गरिनु पर्ने:

- (क) कुनै व्यक्तिले नगर क्षेत्रमा मदिरा बिक्री गर्ने व्यवसाय गर्न चाहेमा सम्बन्धित निकायमा दर्ता भई त्यस्तो व्यवसाय नगरपालिकामा समेत सूचिकृत गर्नु पर्ने छ । यसरी नगर पालिकामा सूचिकृत नभएका मदिरा व्यवसायीलाई नगरक्षेत्र भित्र मदिरा व्यवसाय गर्न रोक लगाउन सक्ने छ ।
- (ख) पर्यटक केन्द्रित व्यवसायको हकमा नगरपालिकाले व्यवसाय दर्ता गर्दा लाग्ने शुल्कमा थप त्यति नै अथवा दोब्बरशुल्क लिई स्वीकृत दिन सक्ने छ यस्तो व्यवसायीले इजाजत प्राप्त मदिरा बिक्री कक्षबाट मात्र मदिरा खरिद गरी बिक्री वितरण गर्नु पर्ने छ ।

५. मदिरा विक्री वितरण गर्न नियन्त्रण सम्बन्धी व्यवस्था:

कुनै पनि शैक्षिक संस्था (जस्तै सबै किसिमको विद्यालय, क्याम्पस) बाल विकास केन्द्र, सुधार गृह, धार्मिक स्थलहरू (मठ, मन्दिर, गुम्बा, मस्जिद, चर्च) यस्तै किसिमको धार्मिक क्षेत्रको एकसय मिटर भित्र मदिरा बेचबिखन गर्न पूर्ण रूपमा बन्देज गरिएको छ ।

६. खुल्ला रूपमा मदिरा बिक्री वितरणमा नियन्त्रण

कुनै व्यक्तिले अनुमतिपत्र बेगर र अनुमतिपत्र पाएकोले पनि अनुमतिपत्रमा तोकिएको शर्त विपरित खुल्ला रूपमा मदिरा पसल राख्न पाइने छैन ।

७. मदिराको निकासी पैठारीमा नियन्त्रण

कुनै व्यक्तिले प्रचलित कानुन विपरित मदिराको निकासी वा पैठारी गर्न पाउने छैन ।

८. मदिराको उपभोग समय सम्बन्धी व्यवस्था

यस नगर क्षेत्रमा साँझ ५ बजे देखि बेलुकी ९बजे सम्म मात्र मदिरा सेवन तथा उपभोग गर्न पाइने छ।

१०. मदिरा केता तथा उमेर सम्बन्धि व्यवस्था:

कसैले १८ वर्ष भन्दा कम उमेरको व्यक्तिलाई मदिरा विक्री वितरण गर्न पाइने छैन र विक्रेताले अनिवार्य खरिद विक्री विजक दुरुस्त राख्नु पर्ने छ ।

११. मदिरा सेवन होहल्ला गर्न तथा शान्ति भंग गर्न नपाइने:

कसैले कुनै पनि समयमा मदिरा सेवन गरी सार्वजनिक शान्ति तथा अमनचैन खल्लबल्याउने गरी होहल्ला गर्न तथा अपशब्द बोल्न पाइने छैन ।

१२. नियमन तथा नियन्त्रण सम्बन्धी व्यवस्था:

नगर क्षेत्रमा यस निर्देशिकाको परिपालन सम्बन्धी अनुगमन गर्न नगरपालिकाबाट गठित बजार अनुगमन समितिले कम्तीमा महिनाको एक पटक वा आवश्यकता अनुसार अनुगमन गर्ने सक्ने छ । समितिले अनुगमन सम्बन्धी प्रतिवेदन नगर कार्यपालिका बैठकमा पेश गर्नु पर्ने छ ।

१३. नियन्त्रण तथा कारवाहि सम्बन्धी व्यवस्था:

(१) यस निर्देशिका विपरित कुनै स्थानमा कार्य भइरहेको छ भन्ने नगरपालिकालाई सूचना प्राप्त भएमा बजार अनुगमन समितिलेत्यस्तो स्थानको खानतलासी गर्न र कैफियत देखिएमा सम्बन्धित व्यक्तिलाई तथा फर्मलाई सचेत गर्न, बस्तु बरामद गर्न, नष्ट गर्न सक्ने साथै साथै पटक पटक अनुगमन समितिको निर्देशनलाई वेवासता गर्दै निर्देशिका विपरित कार्य गरेमा उक्त व्यवसायलाई नियन्त्रण गर्न वा अर्को पटक उक्त व्यवसाय सूचीकरण वा नवीकरण नगर्न, नगरपालिकाबाट प्रदान गर्ने आकस्मिक सेवा वाहेका अन्य सेवाबाट बन्चित गर्न वा आवश्यकता अनुसार थप कारवाहिको लागि प्रचलित कानुन बमोजिम सम्बन्धित निकाय वा प्रहरी प्रशासनलाई लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(२) यसरी खानतलासी गर्दा खानतलासी गर्नुपर्ने कारण खोली खानतलासी गर्ने स्थानको धनी वा त्यससँग सम्बन्धित व्यक्तिलाई सूचना दिएर मात्र खानतलासी गर्नु पर्नेछ ।

१४. मदिरा व्यवसाय नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था:

प्रचलित कानून तथा यस निर्देशिका अनुसार सूचिकृत वा दर्ता भएका मदिरा व्यवसायीहरूले हरेक वर्ष शुरु व्यवसाय दर्ता गर्दा लागेको शुल्कको आधा रकम बुझाई आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिना भित्र व्यवसाय नवीकरण गराउनु पर्दछ । ढिलो गरी नवीकरण गर्न आएमा जम्मा वार्षिक नवीकरण गर्दा लाग्ने दस्तुरलाई बाह्रले भाग गर्दा मासिक जति रकम पर्न आउँछ ढिलो भएको महिनाको त्यति नै थप शुल्क लिई व्यवसाय नवीकरण गरिनेछ ।

१५. दुःख दिने नियतले खानतलासी, कब्जा वा गिरफ्तार गर्नेलाई सजाय

प्रचलित कानून तथा यस निर्देशिका विपरीत काम भए गरेको भन्ने मनासिब शङ्का नभई अर्कालाई दुःख दिने, हैरानी गर्ने, बेइज्जती गर्ने वा क्षति पुऱ्याउने नियतले कुनै स्थानमा प्रवेश गर्न वा खानतलासी गर्ने गराउने, कसैलाई गिरफ्तार गर्ने गराउने, कब्जा वा जफत गर्न नहुने सामान कब्जा गर्ने वा जफत गर्ने गराउने वा कसैलाई अनावश्यक क्षति वा चोट पुऱ्याउने वा पुऱ्याउन लगाउने व्यक्तिलाई प्रचलित कानून बमोजिम सजाय हुने छ ।

१६. बाधा अड्काउ फूकाउ सम्बन्धी व्यवस्था:

यस निर्देशिकाको व्याख्या गर्ने अधिकार नगर कार्यपालिकालाई हुने छ ।

१७. बचाउ: यस निर्देशिका लेखिएको कुनै कुरा संविधान तथा संघीय, प्रादेशिक कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म बदरभागी हुने छ ।